

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.571/2024/16.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2025. június 19. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A halált okozó testi sértés büntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2024. július 8. napján kihirdetett 11.B.25/2024/13. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban felmerült 319.349 (háromszáztizenkilencezer-háromszáznegyvenkilenc) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Terhelt1 vádlott lakóhelye: terhelt címe

A másodfokú határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben írt határozatával Terhelt1 vádlottat a vele szemben testi sértés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 164. § (1) bekezdés (8) bekezdés 2. fordulata] miatt emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy a nyomozás során kezelt 5 darab CD digitális adathordozón szereplő orvosi dokumentációk és hangfelvétel a büntető irat részét képezik, illetve azt is, hogy az eljárás során felmerült 544 384 forint bűnügyi költséget az állam viseli.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, megalapozatlanság miatt, eltérő tényállás és a bűnösség megállapítása érdekében. Fellebbezésében kifejtett álláspontja szerint a törvényszék a rendelkezésre álló bizonyítékokból téves következtetést vont le, illetve logikai úton nem vonta le és nem vitte

végig a megfelelő következtetéseket. Indokolatlanul nem fogadta el tanú1 tanú vallomását, ehhez képest pedig minden kétség nélkül elfogadta tanú12 tanú vallomását, nem furcsállva azt, hogy e tanú a védelem bizonyítási indítványára csak a bírósági eljárás során került meghallgatásra. További kifogása szerint a törvényszék az általános élettapasztalattal ellentétes sérülési mechanizmusként azt fogadta el, hogy a sértett a jobb oldalán beverte a fejét, majd utána úgy esett el, hogy a fejét a bal oldalán is beverte a beton járdába. Összességében a vádlott bűnösségének a halált okozó testi sértés büntetében történő megállapítására, vele szemben börtön fokozatú szabadságvesztés büntetés és közügyek gyakorlásától eltiltás kiszabására, valamint annak megállapítására tett indítványt, hogy a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

[3] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.284/2024/3. számú átiratában az ügyészi fellebbezést – annak helyes indokaira tekintettel – fenntartotta. Emellett rögzítette, hogy a nyomozás során beszerzett igazságügyi elmeorvosszakértői vélemény nem felel meg a 31/2008. (XII.31.) IRM rendelet 17. § (1) bekezdésében írtaknak, ezért azt a bizonyítékok közül ki kell zárni, ugyanis a szakvéleményt az egyedül eljáró szakértő3 igazságügyi elmeorvosszakértő adta. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság ítéletét részben megalapozatlannak találta hivatkozással arra, hogy a törvényszék a bizonyítékok mérlegelése során elmulasztotta a bizonyítási eszközöket önmagukban, illetve más bizonyítási eszközökkel összevetve komplexen és megfelelően értékelni, így tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott védekezése nem cáfolható, tanú1 tanú elmondása nem, tanú12 tanú vallomása pedig elfogadható. Utalt arra is, hogy az ítélet jogi indokolása szerint kétséget kizáróan nem bizonyított a vádlott büntetőjogi felelőssége, de a tényállásban az nem szerepel, miszerint nem bizonyítható, hogy a vádlott megütötte a sértettet. A helyszíni szemlével kapcsolatos elsőbírói álláspont kapcsán hangsúlyozta, hogy a feljegyzés és annak fényképmelléklete az eljárási szabályoknak megfelel, az aggálytalanul felhasználható, mivel a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 361. § (6) bekezdése szerint a nyomozó hatóság tagja jegyzőkönyv készítése helyett feljegyzést készíthet. Részleteiben is rögzítette a vádlott védekezésének az egyéb adatokkal – köztük 12tanú tanú vallomásával - ellentétben állónak talált részleteit, ezen tanú, illetve tanú2 és tanú13 tanúk vallomásait érintő ellentmondásokat. Tévesnek találta a törvényszék azon megállapítását, amely szerint tanú1 tanú vallomása ne volna elfogadható, amellyel kapcsolatos álláspontját szintén részletesen kifejtette.

[4] További érvei szerint az igazságügyi orvosszakértői vélemény további pontosításra, kiegészítésre szorul, ugyanis az orvosszakértő nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a sértett 2023. június 10-én pontosan hány és milyen, orvosszakértőileg igazolható sérülést szenvedett el, ezen sérüléseit pedig hány rendbeli és milyen erejű, jellegű erőbehatás okozhatta. Nem nyilatkoztak a szakértők arról, hogy a sértettnél azonosított barnásvörhenyes területek korábbi vérzések következményei-e, ha igen, azok származhatnak-e a halál beállta előtt 38 nappal elszenvedett sérülésekből. Arról sem nyilatkoztak, hogy csak az egyik szem körül kialakuló pápaszem heamatoma keletkezhetett-e az elesés során vagy az bántalmazásra utal. Hangsúlyozta, hogy az orvosszakértő határozott nyilatkozata szerint a sérüléseket egyetlen alkalommal történő bántalmazás nélküli elesés nem okozhatta, de a tanúk egybehangzó nyilatkozata szerint egyetlen puffanás volt, ez pedig több elesést nem takarhat. A rendelkezésre álló adatok szerint egyértelmű, hogy az egyetlen alkalommal eleső sértett

ennyi sérülést csak úgy szenvedhetett el, ha előtte bántalmazták, mégpedig a sértettel kizárólag a vádlott volt kint az udvaron, akivel percekkel megelőzően össze is szólalkoztak. A fellebbviteli főügyészség ezért bizonyítás felvételére, az igazságügyi orvosszakértők meghallgatására, majd a felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma és helyes ténybeli következtetések alapján eltérő tényállás megállapítása mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a vádlott halált okozó testi sértés büntetében történő bűnösségének megállapítására, vele szemben börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztés és közügyek gyakorlásától eltiltás kiszabására, valamint annak megállapítására tett indítványt, hogy a vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[5] A másodfokú bíróság a bejelentett perorvoslatot Be. 600. § (1) bekezdése alapján – mivel bizonyítás felvétele vált szükségessé – tárgyaláson bírálta el.

[6] A fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratban foglaltakat változatlanul fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság előtti meghallgatás során a szakértők egyértelműen állást foglaltak abban, hogy a sértett legalább 2 rendbeli erőbehatást szenvedett el. A sértetten előtte nem volt külsérelmi nyom, így az udvaron kellett elszennvednie a sérülést, és mivel egy pukkanást hallottak a tanúk, ezért csak a vádban rögzítettek szerint történhetett a cselekmény. Tipikusnak mondható cselekmény valósult meg a vádlott részéről, miszerint a „kocsmái kakaskodást” az udvaron verekedés követte, ahol a rendkívüli ittas állapotban lévő sértett a vádlott öklölésétől elvesztve egyensúlyát a földre esett és beverte a fejét. Ezért azt indítványozta, hogy az ítéltábla változtassa meg az elsőfokú bíróság döntését, mondja ki bűnösnek a vádlottat a Btk.160.§ (1) bekezdés, (8) bekezdés 2. fordulója szerinti halált okozó testi sértés büntetében, vele szemben börtön fokozatú szabadságvesztést, mellékbüntetésül közügyek gyakorlásától eltiltást szabjon ki, illetve állapítsa meg, hogy legkorábban a szabadságvesztés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra, végül kötelezze az eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[7] A védő az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Perbeszédében foglaltak szerint a törvényszék megalapozott döntést hozott, jogkövetkeztetésén a meghallgatott szakértők kiegészített véleménye sem változtat, hiszen a szakértők sem tudtak olyat kijelenteni, hogy a sértett bántalmazás következtében szerezte a sérüléseit, és nem lehet kizárni, hogy a sérülések akár korábban keletkeztek. Egyedül tanúl tanú vallomása támaszthatná alá a vádlott bűnösségét, de a tanú ittas volt, vallomása pedig ellentmondásos, az eseménykor a sértett eleséséről és nem a bántalmazásáról beszélt, így e tanú vallomására bűnösséget megállapító döntést alapítani nem lehet.

[8] A vádlott az utolsó szó jogán tett felszólalásában maga is az elsőfokú ítélet helybenhagyását tartotta indokoltnak.

[9] Az ügyészség által bejelentett fellebbezés tartalmára figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörűen bírálta felül. A teljeskörű felülbírálatra tekintettel a másodfokú bíróság vizsgálta az ügyben az eljárási szabályok megtartását, az ítélet megalapozottságát, az elsőfokú bíróság ügyfelderítő és tényállásmegállapító tevékenységét, továbbá az ítéletnek a felmentésre vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét.

[10] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást alapvetően a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan súlyos relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) és (2) bekezdés a)-d) pont], amely az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[11] Helytállónak mutatkozott a fellebbviteli főügyészség átiratában rögzített azon érvelés, amely szerint a vádlott vonatkozásában rendelkezésre álló igazságügyi elmeorvoszakértői vélemény nem felel meg a jogszabályi előírásoknak.

[12] Az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 17. § (1) bekezdésében foglalt előírás szerint ha büntetőeljárásban elmeállapot orvosszakértői vizsgálatára kerül sor, a vizsgálatot végző szakértők közül az egyiknek igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan), a másiknak pedig igazságügyi orvostan vagy igazságügyi pszichiátria (igazságügyi elmeorvostan) képesítéssel kell rendelkeznie. Jelen esetben a nyomozás során beszerzett elmeorvoszakértői vélemény alapjául szolgáló vizsgálatot egyedül szakértő3 igazságügyi elmeorvoszakértő végezte, így az általa készített elmeorvoszakértői vélemény az igazságügyi szakértői működésről szóló fentebb hivatkozott rendelet előírásának nem felelt meg, azt az ítéltábla a Be. 167. § (5) bekezdése alapján a bizonyítékok köréből kirekesztette, és két szakértő kirendelése mellett új szakértői vélemény készítéséről határozott, ezáltal kiküszöbölve az így bekövetkezett, a tényállás részbeni – az elsőfokú ítélet [8] bekezdését érintő – megalapozatlanságát.

[13] Mindamellet a törvényszék – elsődlegesen a sértett sérüléseit illető orvosszakértői bizonyítás ellentmondásosságából és hiányosságából eredően – ügyfelderítési kötelezettségének nem tett teljeskörűen eleget, ami pedig fontos bizonyítékot és bizonyítandó tényt érintett. Az ítéltábla a rendelkezésre álló iratok tartalmára és a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség átiratában foglaltakra figyelemmel maga is arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság ítélete emiatt a Be. 592. § (2) bekezdés b) pontja alapján részben megalapozatlan, a tényállás részben felderítetlen, mivel a törvényszék az orvosszakértői bizonyítás során nem tisztázott megfelelő mélységben minden lényeges szakkérdést. Az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlansága ugyanis döntően – de korántsem kizárólagosan – arra vezethető vissza, hogy a törvényszék elmulasztotta tisztázni azokat az elengedhetetlen tény-és szakkérdéseket, amelyek feltárása, pontosítása nélkül a tényállást nem lehetett a büntetőjogban elvárt bizonyossággal megállapítani.

[14] A felderítetlenség a tényállást megalapozó bizonyítási folyamat fogyatékoságát jelenti, amikor valamely jogilag releváns tényre nem, vagy nem teljeskörűen folyt bizonyítás. Az elsőfokú bíróság a ténybíróság, az ő feladata és kötelessége, hogy a vád tárgyává tett tények szempontjából lényeges bizonyítékokat hiánytalanul, egyenként és összességében értékelje, amelynek eredményeként az ítéletben a vád tárgyává tett cselekmény történeti tényállását, valamint az elkövető személyével összefüggő, a cselekményére kiható, azt befolyásoló tényeket megállapítsa. Az elsőfokú bíróság – miként arra a fellebbviteli főügyészség átirata is helyesen rámutatott – a nyomozás során készült és az elsőfokú tárgyaláson kiegészített orvosszakértői véleményt elfogadta, de nem foglalkozott a szakvélemény továbbra is fennálló hiányosságával, pontatlanságával, belső ellentmondásaival, végezetül pedig azzal sem, hogy az alapszakvélemény kiegészítése további – a történeti tényállás szempontjából szükségképpen és feltétlenül megválaszolendő – kérdéseket vetett fel.

[15] Felderítetlenségnek minősül az orvosszakértői bizonyítás nem kellő mélységű lefolytatása, mivel a felderítetlenség azt jelenti, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál lényeges, fontos, létező és objektíven megismerhető bizonyítékot szolgáltatni képes bizonyítási eszközt nem, vagy nem kellő mélységben vizsgál meg, holott arra van lehetősége. A felülbírált ügyben az utóbbi esetről van szó, mert bár az elsőfokú bíróság a nyomozás során írásbeli szakvéleményt előterjesztő szakértőket a tárgyaláson meghallgatta, ennek ellenére nem észlelte és így nem is tisztázta, hogy a szakértői vélemény tárgyaláson történt kiegészítése a sértettet ért erőbehatások száma és konkrét helye tekintetében homályos megállapítást tartalmaz.

[16] szakértől szakértő ugyanis az elsőfokú bírósági tárgyaláson két erőbehatást véleményezve a sértettnek a szemkörüli sérülésén kívüli másik sérülését 'másik oldali'-nak nevezte. A keletkezési mechanizmust illetően akként foglalt állást, hogy ha a sértett jobb oldalára ütöttek, eleshetett, de akkor a bal oldali arcsérülése úgy keletkezett, hogy valamire ráesett vagy kapott még egy ütést. A szakértő szerint minimálisan kettő elesés kellett ahhoz, hogy az arc két oldalon megsérüljön, és lehetett még egy harmadik, amikor hátra esett. Ezzel szemben a rendelkezésre álló adatok szerint a sértettnek nem mindkét, hanem ugyanazon oldalán volt a két külső sérülése: a jobb szem felső szemhéján egy bevérzés és a hajas fejbőr jobb oldalán egy 3 mm-es zúzott seb. Ezen túl a CT vizsgálat rögzítette a bal oldal homlok-halántéklebeny vetületében a keményburok alatti vérzést.

[17] Mindezen alapvetések mentén az elsőfokú ítélet megalapozatlansága orvosolandó, amennyiben ugyanis az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlanságban szenved, ennek kiküszöbölése a másodfokú bíróságnak mérlegelést nem tűrő kategorikus törvényi kötelezettsége. A felderítetlenség megszüntetése nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem éppen a megalapozatlanság orvosolásának törvényes eszköze (EBH2019.B.9.). Az elsőfokú bíróság ítéletének fentiek szerinti részleges megalapozatlansága a másodfokú eljárásban, tárgyaláson felvett bizonyítás eredményeként volt kiküszöbölhető, ezért a másodfokú bíróság – az ügyészség indítványával egyetértve bizonyítás felvétele érdekében –

a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyalást tartott, melynek keretében egyfelől ismertette szakértő5 igazságügyi elmeorvosszakértő és szakértő1 igazságügyi orvosszakértők által a vádlottról végzett vizsgálat alapján készült, immár a 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet 17. § (1) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelő igazságügyi elmeorvosszakértői leletet és véleményt, illetve a sértett sérülései tekintetében meghallgatta szakértő1 és szakértő2 . igazságügyi orvosszakértőket.

[18] A fellebbezési tárgyaláson szakértő1 és szakértő2 . igazságügyi orvosszakértők a nyomozás során készített írásbeli szakvéleményüket és az elsőfokú tárgyaláson szóban tett kiegészítéseket megfelelő mélységben és körben kiegészítették, pontosították, okszerű és természettudományos alapon is hiteles módon határozták meg a sértettet ért erőbehatások jellegét és módját, valamint azon szakkérdésben is nyilatkoztak, hogy a sértett halálához vezető sérüléseket okozó erőbehatások száma pontosan mennyi volt minimálisan. A szakértők a sértettet ért sérülések számát, helyét és az elkövetés módját illetően az írásban előterjesztett véleményeikben foglaltakat, illetve az elsőfokú tárgyaláson szóban előadottakat (elsőfokú ügyiratok 81. számú tárgyalási jegyzőkönyv) annyiban módosították és pontosították, hogy a sértett fejét legalább két erőbehatás érte. A két sérülés közül a jobb szembevérzés eredhetett ütéstől, a jobb oldali hajás fejbőrön lévő másik, zúzott seb inkább indirekt erőbehatást feltételez, azaz, hogy a sértett elesett és beütötte a fejét. Arra nézve is pontosították a szakvéleményüket, hogy a jobb szemhéjon lévő sérülés nem pápaszem, hanem úgynevezett monokli-haematoma volt. Az erőbehatás jellegét tekintve az orvosi iraton nem került rögzítésre olyan hámoshorzsolásos sérülés, ami elesésre utalna, de a dokumentálást egyértelműen hiányosnak találva a szakértők nem tudták bizonyosan kijelenteni, hogy a fejét ért két sérülés vagy azok egyike bántalmazástól, azaz a sértett megütésétől keletkezett, mivel tapasztalataik szerint az ellátó orvos a horzsolásos sérülést nem szokta rögzíteni, hiszen az nem igényel ellátást, azaz lehetett a sértetten hámoshorzsolásos sérülés is, aminek már a boncoláskor nem volt nyoma. Határozott megállapítást tettek azonban arra vonatkozóan, hogy a sértett első orvosi ellátás során dokumentált sérülései közül mind a jobb szemhéjon lévő heamatoma, mind a hajás fejbőrön lévő zúzott seb a vizsgálat előtt kb. egy órával keletkezett.

[19] Az ítéltábla a beszerzett igazságügyi elmeorvosszakértői vélemény alapján az elsőfokú ítélet [8] bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti:

[20] *Terhelt1 vádlott a 2024. október 29. napján végzett vizsgálat alkalmával és a terhére rótt cselekmény idején sem szenvedett elmebetegségben, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, tudatzavarban. A terhére rótt cselekmény idején a terhére rótt cselekmény veszélyességének felismerésére és a felismerésnek megfelelő magatartás tanúsítására a szokványos jellegű alkoholos befolyásoltságának mértékétől függően képes volt. A vádlott személyisége érzelmileg kissé labilis, érzelmileg befolyásolt helyzetben impulzivitásra hajlamos, amely alkalmazkodó készségét aktuálisan csökkenti. Énközpontú, kudarcűrő képessége alacsony, morális fogalmai kialakultak, realitásérzéke megtartott, személyiségzavara nincs.*

[21] Az ítéltábla a tárgyaláson felvett orvosszakértői bizonyítás alapján az elsőfokú ítélet [71] bekezdés első két mondatát a következők szerint helyesbíti:

[22] *sértett sértett jobb szeme körüli területét ismeretlen körülmények között erőbehatás érte, ezt követően elesett és a fejét a betonburkolatba beütötte. A sértett a jobb szemének környékét érő erőbehatás következtében a jobb szem felső szemhéji terület bevérvzését, az esés következtében a hajás fejbőr jobb oldalán a falcsont-nyakszirten lévő zúzott sebzését szenvedte el.*

[23] A fenti helyesbítéssel és kiegészítéssel az elsőfokú bíróság ítélete immár teljes egészében megalapozottá és felülbírálatra alkalmassá vált.

[24] Az elsőfokú bíróság a korábban már részletezett hibán és hiányosságon túlmenően alapvetően mindenre kiterjedő, széleskörű bizonyítást folytatott le, majd ennek alapján olyan tényállást állapított meg, amely a másodfokú bíróság által felvett bizonyítással megalapozottá vált és a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás ellenére sem merült fel eltérő tényállás megállapításának szükségessége. Az elsőfokú bíróság mérlegelése, a bírói meggyőződés kifejezésre juttatása összességében a favor defensionis elvének, valamint a bírói gyakorlatnak is megfelel. A tényállás megállapítása során értékelt vallomásokat a törvényszék pontosan ismertette, értékelése körébe vonta a vádlott védekezését, az azt alátámasztó tanúk vallomását, az egyetlen szemtanú, tanú tanú vallomását, illetve a történetekről részben tanú tanú észlelése során tett felkiáltásából tudomást szerző közvetett tanúk vallomását. A logika törvényeit megtartotta és gondolati folyamata megfelel az észszerű bírói gondolati tevékenységnek.

[25] A bizonyítékok értékelése kapcsán előre kell bocsátani, hogy a Be. 163. § (1) bekezdése értelmében bizonyítandó tény, ami adott ügyben a büntető anyagi vagy eljárási jogszabály alkalmazása szempontjából jelentős. Bizonyítandó tény bizonyítója a bizonyíték, aminek forrása (megismerésének biztosítója) pedig a bizonyítási eszköz. Bizonyíték tehát a vallomás, okirat stb. tartalma, aminek alapján, illetve amiből következően a bíróság megállapítja a tényállást. Személyi vagy tárgyi bizonyítási eszköz (tanú, okirat stb.) pedig akinek, illetve aminek révén a bíróság megismeri a bizonyítékot.

[26] A bizonyíték és a bizonyítandó tény viszonya – ekként a bizonyítás, illetve a bizonyíték – lehet közvetlen vagy közvetett. Közvetett a bizonyíték, ha nem vonatkozik eleve, egyenesen, nyíltan (kifejezetten) és perdöntő módon a bizonyítandó tényre, hanem csupán másik – egy vagy több, közbeeső, kiegészítő – tényre mutat, ami azonban releváns, mert következtetés vonható belőle a bizonyítandó (perdöntő) tényre. Közvetett a bizonyítás, ha nincs közvetlen bizonyíték, nincs beismerő, vagy a történetek közvetlen érzékelésén, észleletén alapuló vallomás, illetve az nem hitelt érdemlő. Mindig közvetett bizonyítás a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása, rendszerint közvetett bizonyíték a tudományos módszer által szolgáltatott bizonyíték és a tárgyi bizonyíték (Kúria Bhar.1530/2019/23.).

[27] A bíróság ténymegállapító tevékenysége eredendően közvetett – ténybeli következtetésen alapuló – megismerő tevékenység, mivel nem közvetlen észlelője a bizonyítandó ténynek. A közvetett bizonyítás további közvetítést (áttételt) jelent. Közvetett bizonyíték esetében a hangsúly nem a bizonyíték mibenlétének, hanem a más bizonyítékhoz kötődésnek van. Ehhez képest amíg közvetlen bizonyíték esetében csupán a hiteltérdemlőség a ténymegállapítás feltétele, közvetett bizonyíték esetében vizsgálандó a ténybeli következtetés helyessége is. Ilyenkor ugyanis a következtetés, illetve annak eredménye pótolja a közvetlen bizonyíték érzékelésen, észleleten alapuló (hitelt érdemlőnek tartott) tartalmát. A bizonyítandó tényre vonatkozó megállapítás lényege ténybeli következtetés. Ezzel összhangban elengedhetetlen, hogy a ténybeli következtetést bíróság végezze és egyaránt rögzítse, hogy miből, mire vont következtetést.

[28] Következetes az ítélkezési gyakorlat, hogy el kell határolni az észleleten alapuló vallomást a következtetésekre alapított előadástól (BH 1958.7. 1985. számú eset). Tény-, és tárgyszerűség hiányában a közvetett bizonyítás csupán következtetésben merül ki, ami elégtelen ahhoz, hogy eredménye a közvetlen bizonyítással egyező bizonyosság erejű legyen. Nem kizárólag vélemény, feltevés alapú (spekuláció), és a bizonyítandó tény tárgyi oldalához is kötődő (Kúria Bhar.956/2023/11.).

[29] A bírói mérlegelés kapcsán arra is utalni kell, hogy a bizonyításon mint megismerő tevékenységen keresztül visz az út a bizonyítékok értékelésén keresztül a tényállás megállapításáig. Az ítélethozatalban az objektív tényezők mellett hangsúlyt kapnak a szubjektív elemek, így a bírói meggyőződés, ami nem korlátok nélküli, hiszen azt behatárolják az eljárási szabályok, a logika törvényei, az észszerű gondolkodás szabályai. Jelen esetben ezeket a határokat az elsőfokú bíróság megtartotta, mérlegelése ezért nem támadható, további megalapozatlansági okok hiányában felül nem mérlegelhető a másodfokú eljárásban.

[30] A törvényszék gondosan vizsgálta a vádlott, az egyetlen szemtanú – tanú1 –, illetve a további lényeges tanúk (tanú4, tanú5, tanú10, tanú6, 12tanú) vallomásait és nem kerülte meg a vádlott és a tanúk vallomásaiban a sértett sérülésének keletkezési körülményeire vonatkozóan fellelhető ellentmondások tisztázását, amelyek – a tanúk által elmondottakon túl – az orvosszakértői megállapítások figyelembevételével oldhatók fel.

[31] Helytelen ténybeli alapokra helyezve nincs megnyugtató jogkövetkeztetés. Az iratoknak megfelelő, a rendelkezésre álló bizonyítékokon nyugvó megalapozott tényállás nélkül a büntetőjogi felelősségre vonatkozó eltérő jogi értékelésnek nincs meg a ténybeli alapja. Ez valójában nem más, mint a megalapozott, valósághű tényállás iránti igény, mely alapján a megfelelő jogkövetkeztések levonhatók.

[32] Az ügyészség ismertetett kifogásai túlnyomórészt alaptalanok. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helyesen állapította meg, hogy tanú1 szemtanú vallomása nem szolgálhat a tényállás megállapításának alapjául. E tanú vallomásai közötti ellentmondásokat a törvényszék részletesen ismertette, és alapos indokát adta annak is, hogy e tanú vallomásának hitelessége miért kétséges. Hangsúlyozandó, hogy nem kizárólag és elsősorban az ittas állapota miatt, azaz tanúvallomásainak változásai nem magyarázhatók csupán azzal a ténnyel, hogy a sértett sérüléseinek bekövetkezését tanú1 tanú ittas állapotban észlelte. Nyilván előfordulhat, hogy a cselekmény elkövetésénél jelen lévő szemtanú az állapota (például alkoholos befolyásoltsága) miatt nem képes észlelni a történéseket, illetve arról utóbb beszámolni. Jelen ügyben viszont e személy képes volt nyilatkozni a vád tárgyává képező cselekményről, azonban az eljárás későbbi szakaszában általa előadottakban olyan lényeges ellentmondások, következetlenségek voltak, amelyek miatt a tanú vallomása a tényállás alapjául nem szolgálhatott.

[33] Nem hagyható figyelmen kívül az sem, és éppen az tűnik az általános életpaszttal ellentétesnek, hogy tanú1 tanú, amikor észlelte a sértettet ért erőbehatást (ami későbbi tanúvallomása szerint a vádlott ököllel történt ütése volt), a helyszínen jelenlévő tanú4, tanú5, tanú10 tanúk szerint tanú1 azt látta, hogy a sértett elesett/elájult (és nem azt, hogy őt a vádlott megütötte). Majd e tanú a sértett segítségére siető tanú6-nak, illetve a sértettet hazaszállító személyeknek, köztük a vádlottnak sem említett semmilyen olyan körülményt, ami arra utalna, hogy a vádlott megütötte a sértettet és a sértett emiatt esett el. A történetet követő közel két hét elteltével történt rendőri adatgyűjtés keretében sem tett ilyenről említést, hanem ehhez képest csupán a környezetében lévő ismeretlen személy(ek)nek állított olyat, hogy a sértett a vádlott ütése miatt esett el, amit később a nyomozás során tett tanúvallomása is tartalmazott.

[34] Ennél is fontosabb, hogy tanú1 tanú a cselekményhez közelebb eső tanúvallomásában előadott terhelő adatok – miszerint a vádlott a sértettet ököllel állon ütötte – nem állt összhangban az orvosszakértői szakvéleményben foglaltakkal, amely szerint a sértettet a jobb szeme körüli területen érte olyan erőbehatás, ami akár a megütésétől származhatott. tanú1 tanú vallomásának hitelt érdemlősége éppen amiatt is erősen kétséges, hogy mikor a tanú tudomására jutott, hogy a sértett nem az állán szenvedett sérülést, a tanú a korábbi állítását megváltoztatva úgy nyilatkozott, hogy a vádlott a sértettet a szeme környékén ütötte meg (Nyíregyházi Törvényszék 11.B.25/2024/9. számú tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldala). tanú1 szemtanú vádat alátámasztó állítása tehát nem volt elfogadható.

[35] A fentiek tükrében az ítéltábla nem osztotta azon ügyészégi álláspontot, amely szerint tanú1 tanú vallomása hiteles, ezzel szemben a vádlott vallomása, illetve az ő védekezését alátámasztó tanú12 tanú vallomása életszerűtlen és ellentmondásos, hivatkozással arra, hogy nem logikus, hogy a vádlott a nyári estén a közelben lévő otthonába miért nem gyalogosan ment haza, hanem ehelyett a várandós, kezdő vezető, éjszaka nem jól látó feleségét hívta, illetve tanú12 tanú vallomásában foglaltakkal ellentétben a vádlott állítása szerint este 9 óra, fél 10 körüli időben távozhatott a szórakozóhelyről. a vádlott vádlott ugyanis a mentők érkezésének időpontját határozta meg (egyébként tévesen) 10 órában – „10 órakor hívtuk azt hiszem a mentőt” –, majd ezen időponthoz képest nyilatkozott akként, hogy 9 óra, fél 10 körül távozott – „9 óra, fél 10 környéke lehetett, pontosabban fél 10 lehetett,

amikor én kijöttem, mert 10 óra pár percre ért ki a mentő.” (Nyíregyházi Törvényszék 11.B.25/2024/9. számú tárgyalási jegyzőkönyv). A fellebbviteli főügyészség átiratában írt, a vádlott feleségének tanúvallomását érintő azon kifogás, hogy a tanú a nyomozati vallomáshoz képest a bíróságon adta elő, hogy a férje amikor hívta, hogy menjen érte, akkor közölte azt is, hogy haza kell vinni a sértettet is, nem volt olyan lényeges eltérés, ami 2tanú tanú vallomásának hiteltelenségét eredményezné.

[36] Önmagában pedig azok a fellebbviteli főügyészségi átiratban felvetett kérdések, amelyek szerint a vádlott miért nem gyalogosan kívánt hazamenni, illetve a vádlott és tanú12 miért együtt indultak el, ha nem egy irányban laknak, a vádlott miért érezte feladatának a sértett hazaszállítását, illetve tanú12 tanú jelenlétét a helyszínen lévő tanúk korábban miért nem említették, nem vezettek sem tanú12 tanú vallomásának elfogadhatatlanságához, sem annak megállapításához, hogy a sértett sérülése bántalmazástól keletkezett, és azt a vádlott okozta. Ugyanígy nem osztotta az ítéltábla azon érvelést sem, amely szerint mivel jelen esemény tipikus esete a kocsmai verekedéseknek, így a vádlott és a sértett között a sértett sérülésének bekövetkezését megelőzően történt szóváltás kizárólag azzal végződhetett, hogy a vádlott kint az udvaron a sértettet megütötte.

[37] Kétségtelen, hogy az igazságügyi orvosszakértők a sértett sérülései alapján a fejet ért két erőbehatásról számoltak be, de a vádlott tagadásban megnyilvánuló védekezése szakértőileg nem cáfolható. A szakértők ugyanis teljes bizonyossággal nem tudták kijelenteni, hogy a sértett fején (a jobb szemhéjon és a hajas fejbőrön) lévő két sérülés vagy azok egyike ütéstől keletkezett, mivel általános tapasztalat az, hogy az elesés során bekövetkezett horzsolásos sérülést az ellátó orvos nem szokta rögzíteni, hiszen az nem igényel ellátást, a hetekkel későbbi vizsgálatkor pedig ennek már nincs nyoma. Így az, hogy sem az elsődleges ellátáskor készült orvosi dokumentáción nem került horzsolásos sérülés rögzítésre, sem a közel 6 hét eltelteteki boncolás során nem találtak a sértett testén erre utaló nyomot, nem vezethetett annak megállapítására, hogy a sértett szemhéján lévő heamatoma és a hajas fejbőrön lévő zúzott seb az őt ért bántalmazás következménye. Nem lehetett kizárni azt sem, hogy a sértett földre esését megelőzően elszenvedett sérülése nem elesése, hanem más módon (pl. valaminek nekitántorodott) keletkezett, ezért – a fellebbviteli főügyészség álláspontjával szemben - abból, hogy a kocsmában tartózkodó tanúk nyilatkozata szerint egyetlen puffanást hallottak, nem következhetett olyan megállapítás, hogy a sértett a vádlott bántalmazása miatt esett a talajra.

[38] Az elsőfokú ítélet bizonyítékokat értékelő részében, az [57] bekezdésében rögzített megállapítás – e körben egyetértve a fellebbviteli főügyészség érveivel – annyiban helyesbítendő, hogy a helyszínről a nyomozás során 2023. június 23. napján készült feljegyzés a Be. 361. § (6) bekezdésében írtak nyomán a törvényi követelményeknek megfelel. Helyszíni szemle megtartására ugyanis éppen az eseményeket követően eltelt időtartam hossza miatt nem kerülhetett sor, hiszen a bizonyítási cselekmény a rendeltetését értelemszerűen csak abban az esetben tudja betölteni, ha a bizonyítás szempontjából jelentős körülmények részletes rögzítésére kerülhet sor, amire jelen esetben a helyszín és annak környezete az események közel két hét eltelte miatt nyilvánvalóan már nem volt alkalmas.

[39] A bírói ítéletnek bizonyosságon kell alapulnia, a vád pedig csupán valószínűséget támasztott alá, ami ugyan a vádemeléshez elég, azonban a vádlott elítéléséhez nem. A bíróság indokolási kötelezettségét közérthetően, a logika szabályai szerint teljesítette, számot adva valódi mérlegeléséről, nem pusztán a bizonyítékok tartalmának részletezéséről, és meggyőző indokokat vonultatott fel arra vonatkozóan, miért nem lehet kétséget kizáró bizonyossággal kimondani, hogy a sértett bűncselekmény következtében halálozott el. Eltérő következtetés levonásához bizonyítás anyaga még a másodfokon felvett további adatok mellett sem elegendő, arra elfogadható ok a másodfokú eljárásban sem merült fel. Bűnösséget megalapozó tényállás megállapítására ugyanis a közvetett bizonyítékok csak akkor alkalmasak, ha a bizonyítandó tényeken kívül minden más tény lehetősége kizárt (BH2003.145.).

[40] Az elsőfokú bíróság az „in dubio pro reo” elvét, vagyis azt, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére [Be. 7. § (4) bekezdés], messzemenően figyelembe vette. Az ugyanis kétségtelen tény, hogy a sértett jobb szeme körüli területét erőbehatás érte, amitől a jobb szem felső szemhéji területének bevérzését szenvedte el, majd elesett, aminek következtében a hajas fejbőr jobb oldalán zúzott sebzést szenvedett el, de az nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a jobb szeme körüli sérülést okozó erőbehatás az őt ért bántalmazástól származott.

[41] Az első fokon megállapítottal ellentétes következtetések a bizonyítás anyagát áttekintve tehát nem lettek volna helytállóak, mivel igazolásukra nem állt rendelkezésre eltérő tényállást alátámasztó közvetlen bizonyíték. A vádlott védekezésével – amit tanú12 tanú vallomása is egyértelműen alátámasztott – szemben az ügyészség más kétséget kizáró és hiteles bizonyítékot nem jelölt meg, amely alkalmas a vádlott védekezésének megcáfolására, a kétségek eloszlatására, a másként történés kizárására, ilyen esetben pedig – tehát ha kétség merül fel – a bíróságnak a vádlott javára kell döntenie az in dubio pro reo és a favor defensionis (a vádlottnak nyújtott kedvezmény) elvéből is következően. Ezen okok miatt az alaptényből a további tényekre következtetés, vagyis részben nemleges következtetés helyes, az elsőfokú bíróság által elfoglalt álláspontban foglaltakkal az ítéltábla egyetértett.

[42] A törvényszék a fenti elvek nyomán helytállóan jutott arra a következtetésre, miszerint nem bizonyítható, hogy a sértett bűncselekmény következtében szenvedte el azon életveszélyes sérüléseit, amelyeket követően azokkal ok-okozati összefüggésben a halála bekövetkezett. Ennek mentén annyiban szorult pontosításra az elsőfokú ítélet [78] bekezdésében írt jogi következtetés, miszerint a vádlott felmentésére azért került sor, mert nem volt bizonyítható a bűncselekmény elkövetése [Be.566. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulat].

[43] A másodfokú bíróság a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával a tényállás helyesbítése és az indoklás kisebb korrekciója mellett helybenhagyta.

[44] Terhelt1 vádlott megváltozott lakóhelyét a másodfokú bíróság a Be. 604. § (3) bekezdés c) pontja szerint rögzítette.

[45] A fellebbezési eljárásban az elmeorvosszakértői vélemény készítésével, illetve az orvosszakértők tárgyaláson való meghallgatásával összefüggésben felmerült bűnügyi költséget a Be. 615. § (1) bekezdése alapján állapította meg az ítéltábla, amit a Be. 575. § (1) bekezdése alapján az állam visel.

[46] A másodfokú bíróság döntése nem ellentétes az elsőfokú bíróság ítéletéhez képest, ezért határozata ellen a Be. 615. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel másodfellebbezésnek nincs helye.

Debrecen, 2025. június 19.

Dr. Gömöri Olivér s.k. a tanács elnöke, Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura s.k. előadó bíró, Dr. Mocsáry Eszter s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 11.B.25/2024/13. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.III.571/2024/16. számú másodfokú határozatával a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2025. június 19.

Dr. Gömöri Olivér s.k.

a tanács elnöke